

משכחה שלמה מתה בתאונה - האם הצבא אשם? המוות והנהג העייף

▲ שה עטופת שחורים מיררה בבכי מול שני קברים רעננים, בבית הקברות שעל הר המנוחות בירושלים. אותה שעה ישב טוראי יוסף מזרחי, 19, בתאו בבית-המעצר הצבאי באחד מבסיסי המשטרה הצבאית, ניסה לשחזר לעצמו את פרטי התאונה הקטלנית ששמה קץ לחייו של שתי משפחות.

באגף הילדים של בית-החולים תל-השומר נאבק על חייו אהוד מורדוך, 5, הניצול היחידי מהתאונה הקטלנית שקיפחה את חייהם של בני משפחתו, כשהרופאים אינם משים ממיטתו, בנסיון נואש להציל את חייו.

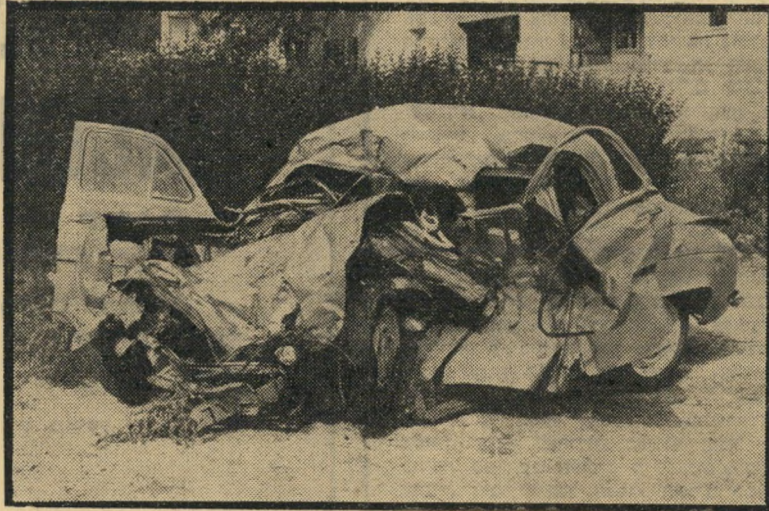
גיים אחרים, ו-1116 דוחות נרשמו בגלל ליקויים מסוג זה.

הקירת המשטרה העלתה עוד, כי נהג המשאית הצבאית סטה ממסלול הנסיעה, החליק שמאלה והגיע מול הוויץ העמוסה לעייפה. בהקשר זה קובע הדו"ח הסטא-טיסטי של המשטרה, כי בשנה שעברה ארעו 363 תאונות כתוצאה מסטייה ממסלול ה-נסיעה.

סברה נוספת שהועלתה השבוע על-ידי חוקרי המשטרה הצבאית קובעת, כי נהג

בצד החיילים המשרתים בצה"ל בתור סבי חים, הנהגים הם הדפוקים ביותר. בעוד שחיילים המשרתים בבסיסי-ההורחה, בתור מדריכים או אנשי-מינהלה, יוצאים לחופשת אחר-תפקיד כמעט מדי יום, נשארים רוב הנהגים בבסיס.

הם מלחים את החניכים בתרגילי-השדה, דואגים להספקת מזון ועזרי אימון. בעוד שהחיילים המשתתפים בקורס נשלחים, בתום תקופת הלימודים, ליחידותיהם, ממשיכים הנהגים לצאת לתרגילים בשדה עם מחזור

מכונת המוות מכונת הדופין בה נסעו שמונה איש, נהרסה כליד בתאונה הקטלנית, בהתנגשות במכונת צבאית - דודג', הדופין הפכה לגל של גרוטאות, וכל נוסעיה נהרגו במקום, פרט לילד שנפצע קשה.

קבר המשכחה בחד המנוחות בירושלים, בו קבורות שתי המשפחות ששצאו את מותן בתאונה הקטלנית. בני המשפחה ניאברו כולם בקבר אחים סמוך לקבר שבו קבורה המשפחה השנייה שישה בתוך המכונת.

במעון הילדים של ויצ"ו, בשדרות המלך דויד בתל-אביב, השתעשעו כמה מטפלות צעירות עם שני תינוקות שניצלו בדרך נס, לאחר שהוריהם השאירו בבית בליל האסון. וילפה חכימי (חצי שנה) וליאורה מורדוך (שנה וחצי), לא ידעו עדיין כי הורי הן נקטלו בתאונת-המחמה, ביקשו ללא הרף לראות את אבא ואמא, לא יכלו עדיין לתאר לעצמן כי נשארו יתומות.

כמה עשרות אנשים נדחקו אל אחת הדירות בבית-מספר 12, ברחוב גוה-צדק, ביכו מרה את קרובי משפחתם שניספו. כמה מהם נזקקו לטיפול רפואי לאחר שהתעלפו ונתקפו בהיסטריה.

זקן עטור זקן-שיבה, המתגורר בקירבת מקום, ישב מול הבית המיוחס, מילמל פרקי תהילים. "בכו לאבלים ולא לאבדה", ציטט הוא פתגם עברי עתיק, "כי הם למנוחה ואנו לאנחה". כי לאחר ששבעת ההרוגים הובלו אל מנוחתם האחרונה, נש ארו ארבעה אנשים שלעולם לא יוכלו לש" כוח את ליל הבלות, בכביש המוביל מנמל התעופה לוד אל תל-אביב: שלושת היתומים, ונהג המשאית הצבאית.

★ ★ ★ ה"דופין" העמוסה

צחק חכימי, 35, נהג הדופין שהפכה לערימת גרוטאות, היה ידוע כנהג זהיר. קרובי משפחתו הסבירו השבוע כי הוא הקפיד על חוקי התעבורה, וכי מעולם לא היה מעורב בתאונת-דרכים.

אולם כשהעוברים והשבים מוכיח-התדהמה פינו את שיברי המכונת, גילו להפתעתם כי בדופין הצרה נדחסו שמונה נוסעים, ביניהם שלושה ילדים.

קרוב לדואי שאחד הילדים ישב על ברכי אימו, כמושב הקיומי ליד הנהג, דבר ש- הגביל את אפשרויות התימרון של חכימי. האם היתה לכך חשיבות?

בשנת 1964 רשמה המשטרה 380.150 עברות על חוקי התעבורה. ב-4464 מהמיק-רים נרשם הדו"ח על "הסעה מסוכנת של נוסעים". ואילו ב-397 מכלל התאונות ש- נרשמו באותה שנה, נגרמה התאונה כתוצאה מהעמסת נוסעים מעל למיכסה הקבועה ב-תקנות התעבורה.

במכונת האסון נסעו שמונה נוסעים, ב- עוד שהתקנות מאפשרות לנהג דופין ל- הכניס למכוניתו רק שלושה נוסעים מלבדו. אחת העמסות שהועלו השבוע קובעת, כי בשל העומס הרב לא הצליח חכימי ל- השתלט על ההגה, בשעה שהיה נחוץ לו שבריו של שניה על מנת להסיס את מכו- ניתו שמאלה, להתחמק על-ידי כך מהדו"ג הצבאי שהגיע לקראתו.

אפשרות שניה: שני הנוסעים שישבו ליד הנהג, קרוב לדואי אשתו ובנו, חסמו בפניו את אפשרויות התימרון, לא איפשרו לו לסובב את ההגה ולחמוק לצידי הכביש.

★ ★ ★ סטייה מן המסלול

קירת המשטרה עדיין לא הסתיי-מה, אולם כבר בשלב זה ניראת לעין עובדה תמוהה: איש משני הנהגים לא הצליח לבלום את מכונתו. נהג המשאית הצבאית לא הצליח לבלום את ריכוכו גם לאחר ההתנגשות רבת-העוצמה, הוסיף לגרור אחריה את הדופין לאורך 14 מטרים.

בהקשר זה בולט מספר התאונות שנגרמו בשנה החולפת כתוצאה מקליקול במערכת הבלמים. הסטאטיסטיקה של המשטרה קוב-עת, כי בשנת 1964 נגרמו 310 תאונות כתוצאה מקליקול בלמים או מליקויים מ-כ-

השריד

היחיד הן שתי תינוקות, בת חצי שנה ובת שנה וחצי. היתומות הרכות נמסרו למוסד של ויצ"ו.

יום אחד תחת פיקודו של קצין פלוגי, ולמחרת תחת פיקודו של קצין אלמוני. בסיומו של דבר: הם אינם בני בית כשום יחידה. כלל ידוע בצבא, שאת הירו-קים והמסופחים תמיד דופקים.

כשהיילי יחידתו של מזרחי יוצאים ב- יום השישי לחופשת-שבת הם יודעים כי כבר למחרת, במוצאי השבת בשעה 23.00, הם חייבים לשוב לבסיסם. שעה שחבריהם המשרתים ביחידות אחרות חוזרים לרוב ב- יום הראשון בבוקר.

מובן שאיש אינו מעוניין לדפוק את חיילי יחידת התובלה; הם חוזרים לבסיס במוצאי-השבת, כי כבר למחרת בשעה 6.00 עליהם לצאת מבסיסם אל היחידה שאליה סופחו.

שוב: אין זה מיקרה שחיילי יחידת ה- תובלה מרגישים עצמם דפוקים ומקופחים, אכזרי ריגשי מרירות ולא-איכפתיות. אם הם מאחרים לצאת מבסיסם, הם משתדלים להרוויח זמן בנסיעה מהירה - ולא, הם צפויים לעונש חמור. נסיעה מהירה, לאחר חמש-שש שעות שינה מסתיימת, במקרים רבים, בתאונה חמורה.

★ ★ ★ עייף, סחוט, ממורמר

יחידות שאליהן מסופחים נהגי התובלה, אין מקפידים תמיד לבצע את פקודות המטכ"ל, הקובעות מועדי מנוחה ל- נהגים. לעיני קציני היחידה עומדת המשימה שעליהם לבצע, והם יודעים כי על מנת לקבל עזרה מיחידת התובלה יש צורך בפרוצדורה צבאית ארוכה. על כן הם מעדי-פים לנצל עד תום את שהותו של הנהג ביחדתם, מעבידים אותו בפרך.

שעתים לאחר התאונה הקטלנית בכביש תל-אביב-לוד הסבירו חוקרי המשטרה הצב-אית, כי החייל שישב ליד הנהג נירדם. הם אף טענו כי הנהג עצמו נירדם, ולכן סטה עם מכונתו ממסלול הנסיעה.

בשלב זה נראה כי אכן זוהי הגירסה המתקבלת על הדעת, במיוחד נוכח העובדה שהתאונה הקטלנית אירעה ביום הראשון ב- ערב - בסופו של יום-העבודה המפרך ב- יותר בשביל נהגי היחידה של מזרחי.

החייל, שחזר מחופשת השבת במוצאי- השבת בחצות, הגיע למחרת ויצא לדרך בשעה 06.00, הגיע אל כביש-הדמים בשעה 23.00, כשהוא עייף, סחוט, ממורמר ועצבני.

נוסף של חניכים. בבסיסיו של חיל מסויים, בו משרתים עשרות נהגים, קיים נוהל לפיו יוצאים ה- חיילים לחופשת שבת במשך שתי שבתות רצופות, ונשארים בבסיס בשבת השלישית. יוצאים מכלל זה: הנהגים. הם יוצאים ל- חופשה רק באחת משתי השבתות.

איש אינו מתכוון לדפוק את הנהגים, אולם העובדה היא שנוהל זה מעורר אצלם רגשי קיפוח והתמרמרות.

★ ★ ★ מנת מישיכני נמוכה

חקר שנערך לאחרונה, ושנועד לחשוף את שורשיו של נגע התאונות בדרכים, קובע כי למצבו הסוציאלי והנפשי של הנהג יש השפעה בלתי-מבוטלת על גורמי התאונות.

אם הנהגים המשרתים בצה"ל הם ה- חיילים הדפוקים ביותר בין הגיבונים, קיים, הרי חיילי היחידה של יוסף מזרחי, נהג הדו"ג הקטלני, הם הדפוקים שבדפוקים. הם משרתים ביחידת תובלה מסויימת, שמכוניותיה עומדות לרשות כל יחידות צה"ל במרחב מסויים. נהגי היחידה עומדים

המשאית, טוראי יוסף מזרחי, ניצב בשעת הנסיעה.

רק ב-15 מתוך 11862 התאונות שנרשמו בשנה שעברה נגרמה התאונה כתוצאה מ- חוסר עירנות מספקת מצד נהגים עייפים. לפי מספרים בלתי רשמיים, במחצית התאו-נות מסוג זה מעורב רכב צבאי.

★ ★ ★ דופקים את הנהג

זמן חוזר של שיר מפורסם, הנפוץ בין חיילי צה"ל, קובע: "אם תרצה למצוא אותי בכלא שש חפש אותי". בין דייריו הקבועים של בית-סוהר צבאי זה מוקצה מקום כבוד לנהגים. כי בעוד שכל חייל אחר נשפט על עברות משמעת בפני קצין שיפוט זוטר או בכיר, מסגל הפיקוד בבסיס בו הוא משרת, נשלחים הנהגים אל בית-הדין הצבאי לעברות תנועה, נשפ-טים בפני קציני שיפוט שאינם מכירים אותם ואינם מתחשבים בדרך-כלל בערכו של החייל. ברוב המקרים נשלחים החיילים לתקופת-מאסר הנעה בין 35 ל-70 יום.

אסירים בעלי כושר קרבי עוברים במשך תקופת המאסר אימונים מפרכים, יוצאים כמעט מדי יום למסעות ארוכים, חוזרים ליחידותיהם שכורים ורצוצים. אנשי התובלה הם לרוב בעלי כושר קרבי, עוברים את התהליך המפרך - ושבים רצוצים ועייפים ישר להגה, ביחידתם.